

Notat

15. april 2024

Orientering om central udmelding fra Social- og Boligstyrelsen om fornyet behandling i kommunerne vedr. borgere med udviklingshæmning og dom placeret på Kofoedsminde på Lolland

Denne orientering er sendt til orientering til relevante fagudvalg i alle kommuner. Kommunerne vil blive holdt løbende orienteret via KKR.

Baggrund og historik

Social- og Boligstyrelsen har den 22. november 2023 udsendt en Central Udmelding vedr. borgere med udviklingshæmning og dom med behov for anbringelse i sikret afdeling til fornyet behandling i kommunerne. Styrelsen vurderer, at der er udfordringer på det eksisterende tilbud Kofoedsminde med de fysiske og faglige rammer ift. behov på landsplan og at forsyningen bør sikres via etablering af et tilbud i Vestdanmark.

Kommunerne skal præsentere en fælles samlet løsning til Styrelsen den 31. december 2024.

Kofoedsminde er en højt specialiseret sikret institution for voksne med udviklingshæmning og dom, som har begået personfarlig kriminalitet. Beboere på Kofoedsminde er ikke fundet strafegnede til at afsone deres dom i et almindeligt fængsel og derfor indskrives de på Kofoedsminde, som er et botilbud under Servicelovens § 108. Kofoedsminde er i lighed med fængsler forpligtigede til at modtage borgere, hvor domssystemet har fastlagt, at de skal afsone på stedet.

Siden 2014 er der sket mere end en fordobling af behovet for pladser på Kofoedsminde, og derfor har Kofoedsminde løbende måtte udvide på grund af modtagepligten. Gennem årene har Styrelsen fulgt udviklingen på Kofoedsminde. Styrelsen har første gang i 2019 og igen i 2023 udtrykt bekymring for den faglige kvalitet og de fysiske rammer på stedet, i lyset af de meget komplekse borgere, der opholder sig på institutionen.

I 2019 bad Styrelsen med en Central Udmelding kommunerne (i regi af de fem KKR-områder) om at forholde sig til udfordringerne på Kofoedsminde. På daværende tidspunkt meldte kommunerne samstemmende tilbage til Styrelsen, at man havde tillid til Kofoedsmindes håndtering af opgaven, men KKR-områderne i Nord-, Midt- og Syddanmark påpegede at givet, at der var behov for et nyt tilbud, kunne det med fordel oprettes i Vestdanmark. I 2020 valgte Socialministeriet at nedsætte en tværgående arbejdsgruppe med deltagelse af bl.a. KL, som skulle drøfte nogle af de udfordringer, der findes på Kofoedsminde bl.a. ift. objektiv finansiering og kvalitet. Denne arbejdsgruppe har imidlertid ikke afsluttet sit arbejde endnu.

Social- og Boligstyrelsens vurdering

I Styrelsen er man fortsat af den opfattelse, at der eksisterer problemstillinger på Kofoedsminde, som påvirker målgruppen. Styrelsen har derfor den 22. november 2023 ud-

sendt en Central Udmelding vedr. borgere med udviklingshæmning og dom til fornyet behandling i kommunerne. Anmodningen bygger på kommunalbestyrelsernes afrapportering på den Centrale Udmelding fra december 2020 samt status fra Kofoedsminde (januar 2023).

Styrelsen vurderer nu, at det er uhensigtsmæssigt med kun ét tilbud i landet, fordi det skaber så stor en volumen hos én leverandør, at det bl.a. forværrer de i forvejen vanskelige rekrutteringsvilkår. Styrelsen tilkendegiver, at dette skal ses i sammenhæng med, at borgere der får en foranstaltningsdom, ofte har en kombination af en varigt nedsat psykisk funktionsevne sammenholdt med andre komplekse problemstillinger, såsom psykiske lidelser og misbrug. At kunne imødekomme målgruppens behov for en højt specialiseret indsats stiller således særlige krav til medarbejdernes kompetencer, herunder uddannelse og erfaring, normeringen på tilbuddet samt medarbejdernes kendskab til den enkelte borgers funktionsniveau.

Styrelsen beder i den fornyede Centrale Udmelding, kommunerne om at tilvejebringe en samlet koordineret løsning vedrørende dimensionering af, hvor og hvordan borgerne skal placeres. Ligeledes beder Styrelsen kommunerne om at tilvejebringe en koordineret løsning, der bidrager til at sikre de faglige forhold som målgruppen har behov for. Styrelsen beder kommunerne om at beskrive en samlet løsning for at etablere en sikret institution i Vestdanmark. Styrelsen har jf. lov om social service § 13 b, stk. 3 beføjelse til at udsende Centrale Udmeldinger og i sidste ende give kommunerne driftspålæg ift. at oprette og drive tilbud.

Det fælleskommunale perspektiv

Kommunerne har i regi af de fem KKR-områder drøftet ovenstående Centrale Udmelding med Styrelsen flere gange, og KL har deltaget i møderne. Kommunerne er under ét alle af den opfattelse, at det er en omfangsrig opgave, både ressourcemæssigt, fagligt og økonomisk, som styrelsen her stiller kommunerne. Ligeledes har kommunerne fremført overfor Styrelsen, at der foreligger et opdateret datagrundlag fra Kofoedsminde, som bl.a. viser forbedringer mht. kapacitet og kvalitet.

Ligeledes har kommunerne fremført overfor Styrelsen, at Region Sjælland har imødekommet stigningen i behovet ved at udvide pladstallet på Kofoedsminde, såvel som Socialtilsynet løbende har godkendt det faglige arbejde på Kofoedsminde.

Det er påpeget overfor styrelsen flere gange, at kommunerne har svært ved at realisere løsninger, der ikke indbefatter, at der tilvejebringes økonomiske løsninger sammen med staten.

At løse de udfordringer som Styrelsen fremfører omkring Kofoedsminde, er meget vanskeligt for en kommune med de anlægslofter og den anlægsramme kommunerne aktuelt er underlagt. Kravene til en sikret institution der skal rumme udviklingshæmmede domfældte borgere, er meget store. Der arbejdes derfor på at finde alternative løsninger i et samarbejde på tværs af sektorer, potentielt med regionerne, potentielt med staten. Disse problemstillinger har Styrelsen på nuværende tidspunkt ikke ville forholde sig til. Styrelsen fastholder, at kommunerne skal tilvejebringe en koordineret løsning på problemstillingerne, der findes på Kofoedsminde. Kommunerne er blevet givet en frist til den 31. december 2024. Styrelsen har tilkendegivet, at man er villig til, at kommunerne frembringer flere scenarier eller modeller til løsninger.

Proces omkring besvarelse af den fornyede behandling

Der er nedsat en fælleskommunal arbejdsgruppe og styregruppe, som går i gang med opgaven.

Den fornyede behandling er endnu ikke et driftspålæg fra styrelsen, men lovgivningen tilskriver, at Styrelsen kan pålægge en kommunalbestyrelse eller et Regionsråd at etablere et tilbud til målgruppen. Hvis et driftspålæg realiseres, vil det på sigt kunne resultere i forøgede udgifter for de 98 kommuner, da oprettelsen af et nyt tilbud i Vestdanmark vil være en betydelig ekstraudgift, som Styrelsen pålægger kommunerne. Udgiften vil bl.a. dække over afskrivning på anlæg, driftsudgifter, afskrivning på tomme pladser på Kofoedsminde mv.

En rapport om anmodning om fornyet behandling af central udmelding samt en oversigt over opdateret data og status på Kofoedsminde er vedlagt som bilag.